

70 ГОДИНИ СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ "Д.А.ЦЕНОВ" - СВИЦОВ

На 8 ноември 2006 г. Стопанската академия в гр. Свищов чества своята годишнина. Тя е създадена благодарение на големия български патриот, свищовския търговец Димитър Апостолов Ценов, дарил своето състояние на 1 септември 1912 г. за построяването на висше търговско училище "...с цел да дава теоретични и приложни познания по отделните клонове на стопанските науки" (ДВ, бр.200, 5.09.1936 г.). Официалното откриване на училището става на 8 ноември 1936 г.

По случай юбилея беше открит паметник на дарителя Димитър Ценов. Приветствия поднесоха депутати, областният управител на Велико Търново, кметът на гр. Свищов, ректори на университети, бивши ректори на Академията, изтъкнати общественици и др. Признателността на академичната общност към дарителите изрази сегашният ректор на Стопанската академия *доц. д-р Нено Павлов*.

На тържественото събрание поздравителни адреси бяха поднесени от:

- *представители на държавната власт и администрация* - президента на Република България Георги Първанов; председателя на Народното събрание Георги Пирински, министър-председателя на Р България Сергей Станишев, от министрите на: образованието и науката, финансите, енергетиката и икономиката, регионалното развитие и благоустройството, труда и социалната политика; директора на агенция "Митници", изпълнителния директор на държавен фонд "Земеделие", областния управител на Велико Търново, кметовете на общините Свищов, Велико Търново, Добрич, Ябланица, Луковит и Казанлък;

- *неправителствени организации* – председателите на Сметната палата на Република Българи и на Икономическия и социален съвет на Република България, ръководителя на Национална агенция за оценяване и акредитация при Министерския съвет, президентите на Европейската асоциация на университетите и на Асоциацията на икономическите университети в Югоизточна Европа, председателите на Съюза на учените в България и на Съвета на ректорите в Р България ;

- председателя на БАН и от директора на Икономическия институт при БАН;

- *ректорите на висшите училища* - СУ "Св. Климент Охридски", УНСС, Икономическия университет – Варна, ЮЗУ "Св. Неофит Рилски", ВТУ "Св. св. Кирил и Методий", Медицинския университет – Плевен, РУ "Ангел Кънчев", Варненския свободен университет, Висшето транспортно

училище "Т. Каблешков" – София, Нов български университет – София, Бургаски свободен университет, Техническият университет – Габрово, Химико-технологичният и металургичен институт – София, Националният военен университет "В. Левски", Висшето училище по застраховане и финанси – София, Висшето училище "Земеделски колеж" – Пловдив;

- *ректори на чуждестранни висши училища* - Финансовата академия при правителството на Руската федерация, Московският държавен университет по икономика, статистика и информатика, Луганският национален педагогически университет "Тарас Шевченко" – Украйна, Донецкият национален университет, Университета в Пасау (Германия), Университета по приложни науки в Нойбрандербург (Германия) и др.;

- председателя на Молдавската икономическа академия и от директора на Института по икономика и промишленост при Националната академия на науките на Украйна;

- *посолствата* на САЩ, Русия, Украйна, Италия, Испания, Китай, Египет и Ирак в България;

- председателите на фондация "Гаврийски" и фондация "Буров";

- *директори на средни училища* - Националната търговска гимназия – Пловдив, Националната финансово-стопанска гимназия – София, Търговската гимназия – Червен бряг, СОУ "Цв. Радославов" – Свищов;

- *синдикалните организации* - председателите на Конфедерацията на независимите синдикати в България и на Националния браншови синдикат "Висше образование и наука" към КНСБ;

- *бизнеса* – председателите на Българската стопанска камара – съюз на българския бизнес и на Българската търговско-промишлена палата; изпълнителните директори на - АЕЦ "Козлодуй", "Мини Марица-Изток" ЕАД – Раднево, Централна кооперативна банка АД, клон Свищов, управителя на "Фикосота", ръководителя на Бизнес-център – Свищов и много други – частни лица, бивши ректори, доктори хонорис кауза на Академията, преподаватели-ветерани;

- *главните редактори* на в. "Икономически живот" и в. "Стандарт".

Честването на празника беше съчетано и с организираната от Академията юбилейна международна конференция на тема "Икономически асиметрии в обединена Европа".

Посланията, които бяха отправени, потвърждават огромния авторитет на Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов, който тя е завоювала в течение на изминалите 70 години. Това изтъкна и в словото си нейният ректор доц. д-р Нено Павлов.

ТЪРЖЕСТВЕНО СЛОВО ПО СЛУЧАЙ ГОДИШНИНАТА ОТ ОТКРИВАНЕТО НА ВИШЕТО УЧИЛИЩЕ

Създадена с благородния жест и високородолюбивото стремление на видния българин, на възрожденеца Димитър Ценов – да направи нещо за родния град и за българина, днес Стопанска академия е не само престижен учебно-научен и изследователски център, определящ реализирането на европейската университетска идея и равнището на висшето икономическо образование в България, но и институция на академичната независимост, на идентичността и държавността, на европейския образ на страната ни.

Прозорливият отклик на повелите на времето и страстното желание да се остави трайна диря в материалната и духовната култура на Свищов даряват града на Алеко с уникален храм на познанието.

С възхищение, възхищение и преклонение четем записа в завещанието на Дарителя:

“... Определям и нареждам ... да се основе и издържа от фонда едно Висше търговско училище в Свищов, по подобие на германските висши търговски училища.”

Тази впечатляваща любов към познанието и безпределна подкрепа на академичната кауза са останали като завет.

Реалните критерии за неговото изпълнение са стойностите и повелите на времето, в което живеем, предизвикателствата на гласа на бъдещето.

За да усетим духа и страстта на промяната в този жив организъм, каквато е Академията, ми позволете да прочета откъси от изказвания мои колеги ректори, държавници и интелектуалци, посетили Стопанска академия:

“Свищовското висше училище може да е в периферията (от географска гледна точка), но то никога не е било летаргична провинция на икономическата теория и образование.”

*Проф. д-р ик. н. Димитър Панайотов,
бивш ректор на Висшето училище*

“... Седемдесет години ярко и физиономично присъствие на Стопанска академия в българската образователна система е достоен за уважение юбилей, гордост за националното съзнание – едно висше училище е превърнало български град в университетски и го е отстояло с годините. Това е висока цивилизационна ценност в следренесансова Европа.

Стопанска академия всъщност е вторият университет в България – по-малкият брат на Софийската Алма Матер, с която винаги са го свързвали отношения на взаимно уважение, научно съратничество и академично достойнство.”

*Проф. д-р ф. н. Боян Биолчев,
ректор на СУ “Кл. Охридски”*

“Наука, дарителство и модернизация означават успех!
Това е Стопанска академия днес.”

*Симеон Сакскобурготски,
министър-председател на РБългария*

“С дълбоко уважение и възхита пред академичната традиция и европейския дух на Стопанска академия.”

*Владимир Атанасов,
министър на образованието и науката*

“Великолепното съчетание между традиционно и модерно икономическо образование е отлично доказателство за историята на българските инвестиции и за блестящо бъдеще.”

*Джон Чомел Дое,
представител на Европейската банка
за възстановяване и развитие в България*

“Прекланям се пред голямото дело за България на Стопанска академия. Влязох в тази сграда, както се влиза в храм, излязох с чувството, че съм се преклонил пред един златен манастир.”

Евтим Евтимов, поет

В такива юбилейни дни винаги се пробуждат размисли и разговори за *началото*, за съпреживяното и постигнатото през годините, за настоящето, за дълга и волята да се съхранят и обогатят необикновено високите хуманни ценности в завещанието на Основателя.

С гордост и удовлетворение припомняме, че в основите на родното училище са вградени имената на съзвездие от първостроители – достойни следовници на примера и благородните помисли на Дарителя: проф. Димитър Бъров – първи ректор; акад. Георги Данаилов; акад. Иван Стефанов; акад. Анастас Бешков; акад. Никола Михов; чл.-кор. Тодор Владигеров; проф. Господин Тошев; проф. Васил Ранков.

Независимо от повратите на времето тяхната академична подкрепа се превъплъщава във “втората вълна” професори, придаващи нови цветове в академичната архитектура на училището – проф. Стефан Станев, проф. Минко Русенов, проф. Величко Нанков, проф. Велеслав Гаврийски, проф. Иван Кацаров, проф. Петър Мاستиков и др.

С неповторим академизъм и вдъхновение те сполучливо определят профила на Академията, завещават европейските критерии за професионализъм, творчество и морал – висока ерудираност, интелигентност, почтеност и себеотдаване на университетската кауза.

Колкото и да са разнопластови техните послания към нас, силата им се проявява в привързаността към ценностите на демокрацията, в любовта към науката и познанието, в положените основи на респектиращи научни школи в българската наука и образование.

Затова и делото им успя да пребъде във времето. То препотвърди смисъла и значимостта на стореното преди седем десетилетия.

Поклон пред тяхната академична дръзновеност и всеотдайност в търсенето на нови светове и научни истини.

Известен наш историк беше казал: “Една историческа репутация е стойностна, когато има днешно потвърждение.” Това с пълна сила се отнася и за свищовската Алма Матер.

Съвременното висше училище като отворена саморегулираща се автономна институция е средищно място, където се раждат и публично утвърждават научни истини, култура и нови знания, възвисяващи съвременното професионално и интелектуално реализиране на Homo sapiens. Никоя съвременна икономика не може да замени най-свещеното “производство” на университета – новото знание и интелекта, щедрото развитие на нови умения и компетенции в обучението, чертаещи не само присъствие, но път и посока. А това означава да се издигнат мостове както към академичните пространства в Европа и света, така и към университетските общности в страната, да се внася рационализъм и ефективност в това, към което се стремим.

В случая е уместно да припомним думите на комисаря по науката на Европейския съюз: “Европа е силна, когато държавите в нея работят обединени. Когато обществото във всяка държава усвои науката и образованието като начин на мислене. Само тогава ще се развиваме върху основата на познанието.”

Днес в Стопанска академия като институция на образователното и изследователското пространство на Алианса се усеща формирацията се иновативен европейски дух и профил, променящият се академичен статус чрез модерните учебни програми, нови технологии на преподаване и привлекателни специалности. Чувства се тясното обвързване на науката с бизнес-практиката, което е гаранция за задълбочена подготовка и успешна професионална реализация, в подкрепа на инвестицията “Добра кариера – добър живот”.

Богатството на висшето училище са обучаваните над 12 000 студенти, докторанти и специализанти по съвременни образователни методики, национални и международни програми в степенното и продължаващото обучение.

В учебния процес участват над 350 висококвалифицирани преподаватели, които в по-голямата си част са с присъдени научни степени и звания. Съществените промени в учебния процес и научната дейност се свързват с тяхната мотивация, активност и нагласи да бъдат равностойни партньори в осъществяването на глобалната европейска реформа, с отправни точки посланията на Болонската декларация (юни 1999 г.) и Лисабонската стратегия (март 2000 и 2005 г.).

Конкурентните предимства на висшето училище се свързват с усъвършенстването на уеб-базираната технология за дистанционно обучение, с модернизиранието и разширяването на академичната инфраструктура,

компютърните и мултимедийните системи за обучение и изследвания, електронното библиотечно информационно обслужване, многоезиковата среда за обучение по седем чужди езика.

Активен принос за това има участието на висшето училище в Академичната изследователска мрежа "PGV" на икономисти-франкофони от университети в Западна, Централна и Източна Европа; в Академична мрежа на икономическите университети от Югоизточна Европа и в мрежата на университети в страните от Черноморския басейн.

Важен компонент на промяната е стартиралата със собствено финансиране многоезична система за електронно продължаващо обучение на IBM "Lotus Learning Management", създаваща дългосрочни стратегически предимства на Академията в националния и европейския образователен пазар.

Внедрената вътрешноакадемична система за трансфер и акумулиране на кредити, доближаваща се до европейската ECTS-система, като нов компонент в организацията на учебния процес има за цел да разшири достъпността, гъвкавостта и мобилността в обучението, обмена на експертни знания, на добри образователни практики и методики. Реализирането на съвместни програми с университетите-партньори е елемент от голямата програма на ЕС за свободно движение на хора и активно гражданско присъствие.

Възможностите за академична мобилност на преподаватели и студенти се разширяват с утвърдените процедури за участие със стипендия в европейските програми "Сократ" и "Леонардо да Винчи" на основание придобития статут от висшето училище на Еразмус-университет.

Стопанска академия присъства в глобалната информационна мрежа Интернет чрез своята модерна университетска уеб-страница, виртуална катедра по компютинг "Джон Атанасов", електронното списание "Диалог", електронното библиотечно обслужване, 11-те мултимедийни лаборатории за учебни презентации, конферентна зала със симултантен превод на 9 езика, Център за кариерно развитие, Студентска информационна система за публично информироване и др.

Функциониращата вътрешноакадемична система за осигуряване и контрол на качеството във висшето училище внася такива промени в обучението, които го правят сравнимо и съпоставимо с най-добрите европейски технологии, стандарти и стратегии, създаващи реални шансове за кариерно развитие в Европа.

В своя сложен и динамичен път, белязан от бурни исторически промени и социални преломи, Академията съхрани веруюто си за смисъла на научно-изследователското творчество, доразви и обогати ролята му за изграждането на гражданското общество и интегрирането в Европейския съюз, в чиято основа стои свободата на модерното знание, националната идентичност и общочовешките ценности.

Създадени с непоклатимата далновидност и усет за значимостта на научните изследвания са 8-те научни издания на висшето училище, като поле за творческо представяне на актуална информация и на научни постижения на участниците в образованието, науката и бизнеса.

Всичко това по безспорен начин се отразява върху модела на дипломирания икономист, носещ отпечатъка на променящия се свят, на новата парадигма на висшето образование и “марката” на академичната институция, на посланието на Европейската комисия “Силни университети за силна Европа”.

В продължение на 70 години випускниците на Стопанска академия със своята професионална подготовка, успешна реализация, морална и материална подкрепа активно са спомагали за утвърждаването ѝ в българското висше образование и в чужбина.

За тях е нашият поклон и искрена признателност!

Послание към настоящите и бъдещите възпитаници са присъдените най-високи оценки в страната от институционалната акредитация (1999 г. – 2006 г.), от програмната акредитация на специалностите (2001-2003 г.), от Националната агенция за акредитация при МС и текущите външни одити на сертифициралата ни организация по Европейския стандарт ISO 9001:2000 EN ISO 9001:2000 BS EN ISO 9001:2000 за всички образователни степени.

Показателни за престижа на висшето училище са резултатите от проучванията на маркетинговите агенции през последните три години (2004-2006 г.), поставили Стопанска академия на 4-то място в рейтинга на 51 български университета и на 2-ро място сред 29-те висши училища в България, обучаващи студенти в професионално направление “Икономика”, “Администрация и управление”.

За отбелязване е присъствието за първи път на Стопанска академия в световната ранглиста на университетите за 2005 г., изготвена от Laboratorio de Internet на CINDOC – CSIC в Мадрид (Испания).

Със самочувствие и удовлетвореност приемаме присъждането на почетното звание “доктор хонорис кауза” на Стопанска академия на видни представители на международната общност и академичните среди от Германия, Русия, Египет, Франция, Гърция, Япония.

Интернационалното измерение на висшето училище се свързва с международния обмен на знание и информация, с академичната мобилност и партньорство с университети от Европа, Русия и ОНД, САЩ, Азия и арабските страни.

Щастлив и горд съм, че тази година Стопанска академия празнува своята 70-та годишнина. Тя се утвърди като най-значимото висше училище извън столицата за подготовка на специалисти в областта на икономиката, администрацията, управлението и компютърните науки.

Разположена в най-привлекателната част на Свищов – хълма “Калето”, Академията попива от богатството на вековните културни пластове, които я

заобикалят, за да ги претвори и предаде по един съвременен, великолепен начин на идните поколения.

Днес смело мога да нарека Академията европейско висше училище – защото дава европейско образование, с европейски признати дипломи и получава международно признание. Тя е приета за пълноправен член на една от най-престижните международни асоциации – на европейските университети, както и на икономическите университети в страните от Юго-източна Европа.

С още по-голямо удовлетворение и гордост мога да заявя, че Стопанска академия е българска Академия. Българска, защото в нея талантът на българския студент като суверенна личност ражда съвременни идеи и импулси за развитие при наличния уникален синтез на различни видове учебни програми.

Наричам я българска Академия, защото с достолепното дарителско начинание на родолюбивия българин Ценов е израсла на българска почва и се е преборила с всички предизвикателства на времето, за да може тази година да отпразнува своя 70-ти юбилей още по-жизнена, вдъхновена и успешна.

Използвам този юбилеен ден, за да изразя най-дълбока благодарност към високо уважаваните бивши ректори, преподаватели, служители, студенти и випускници на Академията, допринесли за постигнатите върхове в реализирането на академичната кауза.

Благодаря на всички спонсори и донорски организации, на националните институции и на регионалните структури (преди всичко на общината и областната управа) за решителната подкрепа, която са ни оказвали и продължават да ни оказват, на многобройните приятели и съмишленици за помощта им в трудните моменти.

На всички настоящи и бъдещи колеги пожелавам много здраве, дух и дръзновение, за да може Академията да се превърне в международен европейски център на икономическото знание и интелекта – достойно място, което убеден съм, тя заслужава в единна, мирна и свободна Европа.